

Wat weten wij over Oekraïense vluchtelingen in Nederland?

Sinds de start van de oorlog in Oekraïne in februari 2022 zijn meer dan acht miljoen Oekraïners hun land ontvlucht. Het gaat hier om het grootste aantal Europese vluchtelingen sinds de Tweede Wereldoorlog. Een deel van deze vluchtelingen wordt in Nederland opgevangen onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming.

Om de beschermopdracht zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren, heeft de Nederlandse overheid informatie nodig over de groep Oekraïense vluchtelingen in Nederland. Zo kan efficiënt korte- en langetermijnbeleid ontwikkeld en uitgevoerd worden.

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum heeft, op verzoek van de Ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Justitie en Veiligheid, hiervoor een overzicht gemaakt van eerder (Nederlands en internationaal) onderzoek naar deze groep vluchtelingen. Hieronder staan de 12 belangrijkste bevindingen uit dit overzicht.

Hoe groot is de groep?

Begin oktober 2023 zijn er meer dan **100.000** Oekraïense vluchtelingen in Nederland. Het grootste deel van deze groep kwam aan in de **eerste drie maanden** na de oorlog, maar ook daarna is de groep blijven groeien.

Hoe zit de groep eruit?

Het gaat merendeels om **vrouwen** en **kinderen**. Daarnaast is een groot deel **alleenstaand**, lijken zij **hoogopgeleid** te zijn en hadden zij voorafgaand aan de oorlog **werk** in Oekraïne.

Waar verblijven zij?

Veruit de meeste Oekraïense vluchtelingen wonen in **gemeentelijke opvang**. Hoewel een deel van de Oekraïense vluchtelingen nog bij **gastgezinnen** woont, wordt dit aandeel steeds kleiner. Vergeleken met andere landen is deze particuliere opvang klein in Nederland.

Werken zij in Nederland?

Het aandeel werkenden is **hoog** onder deze vluchtelingen, zowel vergeleken met andere vluchtelingen binnen Nederland, als Oekraïners in andere landen. Een groot deel verdient echter rond minimumloon en is **overgekwalificeerd** voor hun baan.

Kunnen zij rondkomen?

Europese onderzoeken suggereren dat Oekraïense vluchtelingen regelmatig **moete** hebben om rond te komen. **Overheidssteun** blijft de belangrijkste bron voor dagelijkse uitgaves, maar **inkomen uit arbeid** wordt hierin steeds belangrijker.

Gaat het goed met hun gezondheid?

Er zijn signalen dat er **relatief veel (mentale) gezondheidsproblemen** zijn. Desondanks wordt er nog niet veel gebruik gemaakt van (geestelijke) gezondheidszorg. Europees onderzoek wijst ook op een **relatief lage levenstevredenheid** onder Oekraïense vluchtelingen.

En hoe gaat het met de kinderen?

Kinderen zijn vaak in een **kwetsbare** situatie en hebben veel meegemaakt. Soms leidt dit tot **gedragsproblemen**. Ook Europees onderzoek suggereert dat veel kinderen **psychische klachten** hebben.

Gaan de kinderen hier naar school?

Bijna alle leerplichtige kinderen zijn inmiddels **ingeschreven** voor Nederlands onderwijs. Veel leerlingen volgen naast Nederlands onderwijs ook (online) **Oekraïens onderwijs**. Ouders lijken over het algemeen **tevreden** te zijn over het Nederlands onderwijs voor hun kinderen.

Spreeken Oekraïners al Nederlands?

Oekraïners zijn **gemotiveerd** om de Nederlandse taal te leren. In sommige gevallen is Nederlandse taal **niet nodig** voor werk, en is er meer behoefte aan het leren van **Engels**. Europees onderzoek suggereert dat het merendeel van de Oekraïners de taal van het gastland **nog niet goed beheerst**.

Hebben zij sociale contacten?

Buiten eventuele **gastgezinnen** en **taalmaatjes**, lijken de sociale contacten van Oekraïense vluchtelingen voornamelijk te bestaan uit **andere Oekraïners**. Veel vluchtelingen hadden al familie, vrienden, of kennissen in het gastland voorafgaand aan de oorlog.

Willen zij blijven in Nederland?

De **meeste** vluchtelingen willen **terugkeren** naar Oekraïne binnen enkele jaren of als het weer veilig is. Tot die tijd willen ze vooral verblijven in het land waar ze nu opgevangen worden.

Hoe zeker weten we dit?

Veel studies moesten gebruiken maken van **kleine** en **niet-representatieve** steekproeven om snel te voorzien in kennisbehoefte over Oekraïense vluchtelingen. Het WODC voert op dit moment grootschalig en representatief onderzoek uit naar deze groep, wat definitieve conclusies mogelijk maakt.

Bron: *De leefsituatie en positie van Oekraïense vluchtelingen in Nederland: een eerste scan van de literatuur*. Otten, K., Barsegyan, V., & Maliepaard, M. Den Haag: WODC.

Meer weten over dit WODC-onderzoek naar Oekraïense vluchtelingen of naar andere asiel- en migratiethema's? Ga naar www.wodc.nl